

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ЦЕНТРИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ГРЕЦІЇ

Булик М. В.

Дослідження питань політичного та соціально-економічного розвитку Греції на сучасному етапі, її зовнішньої політики, участі в Європейському Союзі на сьогодні, в основному, зосередилося в рамках науково-дослідних центрів, що, в переважній більшості є також своєрідними “мозковими центрами” національного уряду, окремих політичних партій, великих компаній. Водночас вони тісно співпрацюють з міжнародними громадськими та науковими організаціями в питаннях формування та реалізації європейської політики.

Серед таких закладів слід виокремити, насамперед, Грецький фонд європейської та закордонної політики (Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP), ΕΛΙΑΜΕΠ, ΓΦΣΖΠ), який був створений в 1988 р. професором Таносом Веремісом з метою дослідження питань зовнішньої політики Греції та регіональної безпеки в регіоні східного Середземномор'я. На сучасному етапі ΕΛΙΑΜΕΠ зосередився на питаннях, пов'язаних з майбутнім об'єднаної Європи; зовнішньої політики Греції, в особливості її трансатлантичних відносин; безпеки, міграції та її наслідків для європейського суспільства, регіональної безпеки, включивши до сфери своїх досліджень окрім Середземномор'я Східну Європу, регіон Чорного моря та Близький Схід. Таким чином, серед програмних установок ΕΛΙΑΜΕΠ слід виокремити відмову від розгляду європейської політики Греції як виключно аспекту міжнародних відносин країни та фактичне об'єднання в єдине ціле територій, що з півночі, сходу та півдня її оточує з умовною назвою Чорноморсько-Середземноморський регіон. Суттєвою рисою діяльності фонду є відмова від фінансування з боку держави, установ ЄС, політичних партій чи приватних компаній на користь грантів від незацікавлених осіб та структур. Це дозволяє ΕΛΙΑΜΕΠ претендувати на об'єктивність в своїх оцінках та прогнозах, водночас, в самій Греції фонд не асоціюють з якоюсь певною політичною силою. Серед співробітників фонду найбільш знаними окрім Т. Вереміса є сьогоднішній президент ΕΛΙΑΜΕΠ Лукас Цукаліс, професор з питань європейських організацій Афінського університету та Коледжу Європи в Брюгге, Теодорос Кулумніс, професор міжнародних відносин Афінського університету, Анна Τριανταφυλλίδου, старший науковий співробітник фонду, професор Коледжу Європи та запрошений експерт Європейської комісії, Рубі Гропас, професор історичного факультету Кембриджського університету, Панос Казакос, професор Афінського університету, фахівець з європеїзації системи управління Греції, Діа Анагносту, професор Департаменту Балкан, славістичних та східних досліджень Македонського університету в Салоніках. ΕΛΙΑΜΕΠ активно представлений у науковому середовищі Греції, центр видає серію наукових записок та тез: “ELIAMEP Thesis”, вісник “Journal of SEE and Black Sea Studies” [1].

Грецький центр європейських досліджень (Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ), Hellenic Centre for European Studies (ΕΚΕΜ), ΓЦЄД) був створений в 1988 р. як структурний підрозділ Міністерства закордонних справ Греції. Головним завданням ΕΚΕΜ є виробка інноваційних рішень та пропозицій з питань реалізації європейської політики Греції для МЗС країни, інформування громадян про питання функціонування ЄС на сучасному етапі. Керує справами ΕΚΕΜ Іоанніс Кофінас, колишній директор Політичного бюро міністра закордонних справ Греції І. Валінакіса і спеціаліст з зовнішньої політики США. Водночас до Вченої ради ΕΚΕΜ входять Константінос Арванітопулос, професор з міжнародних відносин афінського університету; Панайотіс Каннелопулос, професор з права Європейського Союзу Пірейського університету; Константінос Лавдас, професор політичних наук університету острову Крит та інші. В останні роки, у відповідності до політичного забарвлення грецького уряду в ΕΚΕΜ посилюються позиції прибічників партії “Нова Демократія”, однак це стосується лише менеджерсько-управлінського блоку центру. Дана тенденція пояснюється державним статусом ΕΚΕΜ та тими завданнями, що стоять перед ним з питань забезпечення експертної та прогностичної оцінки зовнішньополітичних кроків Греції на сучасному етапі [2].

Інститут міжнародних відносин при Афіньському університеті політичних та соціальних наук “Пантеон” (Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (Ι.ΔΙ.Σ.), Institute of International Relations (IIR), IMB) був заснований у 1989 р. професором Дімітрісом Констанасом. Офіційна мета IMB поглиблення розуміння проблем міжнародної політики, безпеки та економіки, зокрема, в Балканському регіоні та Південно-Східній Європі. Водночас інститут бере на себе завдання сприяти науковим дослідженням, пов’язаним, насамперед, з діяльністю Європейського Союзу, Середземноморського регіону, Близького Сходу. Президентом IMB є Панагіотіс Румеліотіс, професор міжнародної та європейської економіки Департаменту міжнародних та європейських досліджень університету “Пантіон”. Серед співробітників інституту найбільш знаними є професор з міжнародного права Євангелос Рафтопулос; Харалампос Папасотіріу, професор з стратегічних досліджень; Дімітріс Керідіс, професор з міжнародних відносин; Сотіріс Руссос, запрошений професор з міжнародних відносин у Євразії Пелопоннеського університету; Мартін Болдвін-Едвардс, фахівець з міграційних процесів у Середземноморському регіоні тощо. В рамках IMB діють: Центр євроатлантичних досліджень, Обсерваторія з дослідження міграційних процесів у Середземномор’ї [3].

Інститут міжнародних економічних відносин (Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (Ι.Δ.Ο.Σ.), Institute of International Economic Relations (IIER), IMEB) був заснований у 1993 р. До основних завдань інституту відноситься аналіз сучасного розвитку міжнародної економіки, надання відповідної консультативної допомоги державним установам та приватним компаніям. Сфера наукових інтересів співробітників інституту включає до себе дослідження взаємозв’язку глобальних та регіональних процесів, аналіз грецької економічної дипломатії, пошук перспективних ринків збуту для підприємств національної економіки, зокрема, перспективи співпраці з країнами Південно-Східної Європи та Центральної Європи, Середземноморського регіону. Організація є цілком приватною, а тому фінансується за рахунок грантів та меценатської допомоги. З 1993 р. директором Інституту міжнародних економічних відносин є Харалампос Царданідіс, фахівець з зовнішньої політики ЄС, його економічної дипломатії. Також в інституті співпрацюють Астеріс Хуліарес, науковим інтересом якого є відносини в рамках проблеми Північ – Південь; Стеліос Ставрідіс, спеціаліст з європейської інтеграції Греції, Іонна Анастосопулу, яка займаються проблеми міжнародного комерційного права. В рамках Інституту міжнародних економічних відносин проблемами європейської інтеграції Греції займаються також Кіріакос Кувеліотіс, Дімітріс Кіукіас, Джон Номікос тощо. IMEB видає науковий журнал з міжнародної економіки та політики “Простір без кордонів” [4].

Міжнародним центром з вивчення сучасної Греції є Елліністична обсерваторія Лондонської школи економіки та політичних наук (Hellenic Observatory of London School of Economics and Political Science, HO, EO), яка діє спільно з кафедрою порівняльних досліджень Греції імені Елефтеріуса Венізелоса. Вона була заснована в 1996 р. на гранти грецьких фінансових установ задля здійснення міждисциплінарних досліджень. З 1998 до 2001 рр. обсерваторія очолювалася професором Л. Цукалісом, а з 2002 р. — професором Кевін Фізерстоун, сферою наукових інтересів якого є проблеми європеїзації як феномена та євроінтеграції Греції як явища. Серед штатних співробітників обсерваторії особливе місце належить також докторам Спіросу Економідесу та Вассілісу Монастіріотісу. Водночас з Елліністичною обсерваторією в науковому плані активно співробітничать так грецькі дослідники, політики, банкіри, як: Т. Вереміс, Т. Пелагідіс, Д. Пападімітріу, К. Лавдас, Г. Превелакіс, К. Іфантіс, С. Ставрідіс та інші [5].

Розглянувши ступінь науково-організаційного забезпечення розроблення проблеми соціально-політичного розвитку Греції в умовах європейської інтеграції, автор звернув увагу на той факт, що основна частина досліджень з даного питання зосереджена в рамках спеціалізованих “мозкових центрів”, які тісно співробітничать з органами державної влади та місцевого самоврядування, загальноєвропейськими інституціями, політичними партіями та бізнес-структурами країни. Такими чином, досліджувані проблеми розглядаються одночасно на рівні концептуально-теоретичного осмислення, і на рівні практичного застосування отриманих результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hellenic Foundation for European and Foreign Policy [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.eliamer.gr/en>.
2. Hellenic Centre for European Studies [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ekem.gr>.
3. Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.idis.gr>.
4. Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.idec.gr/iier/new/index1.htm>.
5. Hellenic Observatory of London School of Economics and Political Science [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www2.lse.ac.uk/europeanInstitute/research/hellenicObservatory/home.aspx>.